YVES BOT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. február 23. [1]

C-117/15. sz. ügy

Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH
kontra
Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA)

(a Landgericht Köln [kölni területi bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — Szerzői és szomszédos jogok az információs társadalomban — A 2001/29/EK irányelv és a 2006/115/EK irányelv hatálya — A »nyilvánossághoz közvetítés« fogalma — Televíziós műsorok sugárzása rehabilitációs központ helyiségeiben”

1. A Landgericht Köln (kölni területi bíróság) előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdései arra irányulnak, hogy olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben fennáll, amelyben egy rehabilitációs központ üzemeltetője a központ helyiségeiben televíziókészülékeket helyez el, amelyekhez olyan jelet továbbít, amely a páciensei számára lehetővé teszi televíziós műsorok vételét, az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [2] 3. cikkének (1) bekezdése és a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [3] 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának minősül-e, és hogy a „nyilvánossághoz közvetítés” e két rendelkezésben szereplő fogalmát egységesen kell-e értelmezni.

2. Ezeket a kérdéseket a rehabilitációs központot működtető Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH (a továbbiakban: Reha Training) és a zeneművekre vonatkozó szerzői jogok közös jogkezelésével megbízott németországi szervezet, a Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (a továbbiakban: GEMA) között, védelem alatt álló műveknek a Reha Training helyiségeiben történő hozzáférhetővé tételéhez kapcsolódó szerzői jogdíjak és szomszédos jogi díjak kifizetésének megtagadása tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

3. A Bíróságnak számos ízben volt már alkalma értelmezni a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát, amely fogalom számára fenntartotta a tág értelmezés lehetőségét. Ennek érdekében négy mérlegelési kritériumot dolgozott ki: a „közvetítési cselekmény” fennállását, amely tekintetében megkerülhetetlen a felhasználó szerepe, a védelem alatt álló mű „nyilvánossághoz” történő közvetítését, a közönség „új” jellegét és a közvetítés „haszonszerző” jellegét.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.

3 — HL L 376., 28. o.

4. A jelen ügy lehetőséget kínál a Bíróság számára arra, hogy az e tárgyban hozott ítélkezési gyakorlatát felidézze és pontosítsa.

5. A jelen indítványban először is azt fogom kifejteni, miért gondolom úgy, hogy a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát ugyanazon kritériumokra tekintettel kell meghatározni függetlenül attól, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése vonatkozik-e rá.

6. Ezt követően ismertetni fogom, hogy olyan tényállás mellett, mint amilyen a jelen alapügyben fennáll, mind a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése, mind pedig a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alkalmazható.

7. Végül azt fogom előadni, hogy véleményem szerint miért kell a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését úgy értelmezni, hogy az olyan tényállás, mint amilyen az alapügyben fennáll, amelyben egy rehabilitációs központ üzemeltetője a központ helyiségeiben televíziókészülékeket helyez el, amelyekhez olyan jelet továbbít, amely a páciensei számára lehetővé teszi televíziós műsorok vételét, „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.

I – **Jogi háttér**

A – *Az uniós jog*

1. A 2001/29 irányelv

8. A 2001/29 irányelv (9), (20) és (23) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(9) A szerzői jog és szomszédos jogok harmonizációjának a magas szintű védelemből kell kiindulnia, tekintve hogy ezek a jogok elengedhetetlenek a szellemi alkotáshoz. Az általuk nyújtott védelem hozzájárul az alkotó tevékenység fenntartásához és fejlődéséhez a szerzők, az előadóművészek, az előállítók és a fogyasztók, valamint a kultúra, az ipar és a nagyközönség érdekében. A szellemi tulajdon ennek megfelelően a tulajdon részeként nyert elismerést.

[...]

(20) Ez az irányelv az e területen elfogadott hatályos irányelvekben –így különösen [az 1993. október 29-i 93/98/EGK tanácsi irányelvvel[4] módosított, a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelvben[5]] – megfogalmazott alapelveken és szabályokon nyugszik, azokat továbbfejleszti, illetve az információs társadalom összefüggésébe helyezi őket. Ezen irányelv rendelkezései – hacsak az eltérően nem rendelkezik – az említett irányelveket nem érintik.

[...]

4 — HL L 290., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 141. o.

5 — HL L 346., 61. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 120. o; a továbbiakban: 92/100 irányelv.

(23) Ennek az irányelvnek harmonizálnia kell a szerzők nyilvánossághoz közvetítéshez való jogát. Ezt a jogot olyan tágan kell értelmezni, hogy lefedjen minden olyan nyilvánossághoz közvetítést, amikor a nyilvánosság nincs jelen a közvetítés kiindulópontjául szolgáló helyszínen. Ez a jog magában kell, hogy foglalja a művek bármilyen vezetékes vagy vezeték nélküli közvetítését, illetve továbbközvetítését, ideértve a sugárzást is. E jog más cselekményekre nem vonatkozik."

9. Ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg."

10. Az említett irányelv 12. cikkének (2) bekezdése a következőt állapítja meg:

„A szerzői joggal szomszédos jogoknak az irányelvben biztosított védelme nem érinti és semmilyen módon nem befolyásolja a szerzői jogok védelmét."

2. A 2006/115 irányelv

11. A 2006/115 irányelv (3) preambulumbekezdése szerint:

„A szerzői művek és a szomszédos jogi teljesítmények számára a bérleti jog és haszonkölcsönzési jog által biztosított megfelelő védelem, illetve a szomszédos jogi teljesítmények számára a rögzítés, a terjesztés, a sugárzás és a nyilvánossághoz közvetítés joga által biztosított megfelelő védelem alapvető jelentőségű a Közösség gazdasági és kulturális fejlődése szempontjából."

12. Ezen irányelv 8. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják azt a jogot, amelynek célja, hogy a felhasználó egy egyszeri méltányos díjat fizessen a hangfelvétel kereskedelmi célú nyilvánosságra hozatala, illetve e hangfelvétel példányának vezeték nélküli sugárzása vagy egyéb módon a nyilvánossághoz közvetítése esetén, valamint hogy ezen díjat az érintett előadóművészek és hangfelvétel-előállítók között felosszák. Az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók közötti megállapodás hiányában a tagállamok meghatározhatják a feltételeket, amelyek alapján közöttük a díj felosztásra kerül."

13. A 2006/115 irányelvet a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról szóló 92/100 irányelv egységes szerkezetbe foglalta és hatályon kívül helyezte. A két irányelv 8. cikkének azonos a szövege.

B – *A német jog*

14. A szerzői és szomszédos jogokról szóló, 1965. szeptember 9-i törvénynek (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, [Urheberrechtsgesetz])[6] az alapeljárás tényállása idején alkalmazandó változata 15. §-a (2) bekezdésének szövege a következő:

„A szerző […] kizárólagos joggal rendelkezik művének nem anyagi formában történő nyilvánossághoz közvetítésére (a nyilvánossághoz közvetítés joga). A nyilvánossághoz közvetítés különösen a következőket foglalja magában:

1. az előadás, a színrevitel és a bemutatás joga (19. §);

6 — BGBl. 1965 I., 1273. o.

2. a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel (19a. §);

3. a műsorsugárzás joga (20. §);

4. a képet vagy hangot rögzítő adathordozó útján történő közvetítés joga (21. §);

5. a rádióműsorok közvetítésének és a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételük joga (22. §-a).”

15. E törvény 15. §-ának (3) bekezdése a következőket tartalmazza:

„A közvetítés nyilvános, ha nagy létszámú közönségre irányul. A nyilvánossághoz tartozik az, aki nem áll személyes kapcsolatban a mű értékesítőjével vagy más olyan személlyel, aki számára a művet nem anyagi formában érzékelhetővé vagy hozzáférhetővé teszik.”

II – **Az alapeljárás tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

16. A Reha Training által működtetett rehabilitációs központ balesetekben megsérült személyek műtét utáni rehabilitációs utókezelésének ad otthont.

17. A rehabilitációs központ helyiségei két váróteremből és egy edzőteremből állnak, amelyekben a Reha Training a 2012 júniusától 2013 júniusáig terjedő időszakban az ott felszerelt televíziókészülékeken keresztül televíziós műsorokat sugárzott. A műsorokat tehát a rehabilitációs központban kezelés céljából tartózkodó személyek képernyőn megjeleníthették.

18. A Reha Training nem kért sugárzási engedélyt a GEMA részéről. A GEMA szerint az ilyen sugárzás az általa kezelt adattárba tartozó művek nyilvánossághoz közvetítésének minősül. Ezért a 2012 júniusától 2013 júniusáig terjedő időszakra az érvényes díjszabás alapján kiszámított kártérítés megfizetését kérte.

19. Az Amtsgericht Köln (kölni járási bíróság) helyt adott a keresetnek. A Reha Training az elsőfokon hozott ítélet ellen fellebbezést nyújtott be a Landgericht Köln (kölni területi bíróság) előtt.

20. A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság által a 2001/29 irányelvvel összefüggésben kialakított kritériumok alapján úgy véli, hogy az alapügyben nyilvánossághoz közvetítésről van szó. E bíróság ezenkívül abból az előfeltételből indul ki, hogy ugyanezeket a kritériumokat kell alkalmazni annak eldöntésére, hogy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésről” van-e szó. Az említett bíróság azonban úgy vélte, hogy nem dönthet ebben az értelemben az SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140) miatt.

21. Ebben az ítéletben a Bíróság ugyanis azt állapította meg, hogy egy fogorvosi rendelőben a páciensek nem „általánosságban meghatározott személyek”. A jelen esetben, mivel a Reha Training páciensein kívüli más személyek főszabály szerint nem részesülnek az általa nyújtott kezelésben, a páciensek nem „általánosságban meghatározott személyeknek”, hanem „magáncsoportnak” minősülnek.

22. Az említett ítéletben a Bíróság továbbá úgy vélte, hogy egy fogorvosi rendelőben igen alacsony, sőt jelentéktelen a páciensek létszáma, mivel a rendelőben egyidejűleg jelen lévő személyek köre általában igen behatárolt. Márpedig a Reha Training páciensei által alkotott személyi kör is korlátozottnak tűnik.

23. A Bíróság az általa hozott SCF-ítéletben (C-135/10, EU:C:2012:140) végeredményben azt mondta ki, hogy a fogorvosi rendelőben a páciensek nem szoktak zenét hallgatni, tekintve hogy csak véletlenszerűen és akaratuktól függetlenül részesülnek belőle. Márpedig a jelen ügyben a Reha Traningnek a várótermekben és az edzőteremben tartózkodó páciensei szintén akaratuktól és választásuktól függetlenül részesülnek a televíziós műsorokból.

24. E feltételek mellett a Landgericht Köln (kölni területi bíróság) az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1. Minden esetben azonos, mégpedig az alábbi kritériumok alapján kell-e megítélni annak kérdését, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és/vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésről van-e szó:

– a felhasználó magatartása következményeinek teljes tudatában jár el, amikor védelem alatt álló művet olyan harmadik személyek számára tesz hozzáférhetővé, akik ennek hiányában nem rendelkeznének hozzáféréssel;

– a »nyilvánosság« meghatározatlan számú lehetséges címzettet jelent, és annak ezenkívül viszonylag jelentős számú egyénből kell állnia – a meghatározatlanság akkor áll fenn, ha »általánosságban meghatározott személyekről«, tehát nem valamely magáncsoporthoz tartozó személyekről van szó, a »viszonylag jelentős számú egyén« pedig azt jelenti, hogy túl kell lépni egy bizonyos számbeli minimumot, az érintett személyek túlságosan kicsi vagy akár jelentéktelen száma ezért nem tesz eleget a kritériumnak. Ezzel összefüggésben nemcsak annak van jelentősége, hogy egyidejűleg hányan fértek hozzá az adott műhöz, hanem annak is, hogy egymás után hányan fértek hozzá;

– a közönség, amely számára a művet közvetítik, új, tehát olyan közönség, amelyet a mű szerzője nem vett figyelembe akkor, amikor engedélyezte annak nyilvánossághoz közvetítés útján történő felhasználását, kivéve ha a későbbi közvetítés az eredeti közvetítéstől eltérő sajátos technikai eljárással történik, és

– nem lényegtelen, hogy az érintett felhasználás haszonszerzési jelleggel bír, ezenkívül hogy a közönség fogékony erre a közvetítésre, és az nem csak véletlenül érte el őt, de ez nem szükségszerű feltétele a nyilvánossághoz közvetítésnek?

2. Az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetekben, amelyekben egy rehabilitációs központ üzemeltetője a központ helyiségeiben televíziókészülékeket helyez el, amelyekhez olyan jelet továbbít, amely lehetővé teszi televíziós műsorok vételét, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti »nyilvánossághoz közvetítés« fogalma alapján kell-e megítélni annak kérdését, hogy nyilvánossághoz közvetítésről van-e szó, ha a vételre alkalmassá tett televíziós műsorok számos érdekelt, különösen zeneszerző, szövegíró és zenei kiadó, valamint előadóművész, hangfelvétel-előállító és szövegműszerző, továbbá ezek kiadóinak szerzői és szomszédos jogait érintik?

3. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és/vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett »nyilvánossághoz közvetítésről« van-e szó az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetekben, amelyekben egy rehabilitációs központ üzemeltetője a központ helyiségeiben televíziókészülékeket helyez el, amelyekhez olyan jelet továbbít, amely a páciensei számára lehetővé teszi televíziós műsorok vételét?

4. Ha az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetek esetében igenlő választ kell adni az ilyen értelemben vett nyilvánossághoz közvetítés fennállására, akkor fenntartja-e a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint a védelemben részesülő hangfelvételeknek rádióműsorok keretében

valamely fogorvosi rendelőben a páciensek számára történő sugárzása (lásd: SCF-ítélet, C-135/10, EU:C:2012:140) vagy más hasonló létesítményekben történő sugárzás esetén nem kerül sor nyilvánossághoz közvetítésre?”

III – **Elemzés**

A – *Azonosak-e a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében szereplő „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának mérlegelési kritériumai?*

25. A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésének első része lényegében arra irányul, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében szereplő „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát azonos mérlegelési kritériumokra tekintettel kell-e értelmezni.

26. A „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának egységes értelmezésével kapcsolatban a Bíróság korábban már kimondta, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdése és a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdése vonatkozásában ezt a fogalmat e rendelkezésekben nem azonos összefüggésben használják, és az ugyan hasonló, részben mégis eltérő célra irányul.[7] E két rendelkezés ugyanis címzettjei számára eltérő jellegű jogokat biztosít.

27. Így a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése alapján a szerzőket olyan preventív jellegű jog illeti meg, amely lehetővé teszi számukra, hogy a nyilvánossághoz közvetítés megtiltása érdekében művük lehetséges felhasználói és a felhasználók által esetlegesen tervezett nyilvánossághoz közvetítés közé álljanak. Az előadóművészeket és a hangfelvétel-előállítókat a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alapján viszont olyan kompenzációs jellegű jog illeti meg, amely csak akkor gyakorolható, ha a hangfelvételt már kereskedelmi célból nyilvánosságra hozták, illetve egy felhasználó e hangfelvétel példányát a nyilvánossághoz való közvetítésre használja vagy már használta.[8]

28. A Bíróság szerint a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése a „nyilvánossághoz közvetítés” egyedi értékelését foglalja magában.[9] Az ebben a rendelkezésben foglalt jog továbbá alapvetően gazdasági jellegű jog.[10]

29. Annak megítélése érdekében, hogy egy felhasználó nyilvánossághoz közvetítést valósít-e meg, a nemzeti bíróságnak átfogóan kell értékelnie a tényállást, több, nem önálló jellegű és egymástól függő, kiegészítő kritériumot is figyelembe véve. Ezeket a kritériumokat, amelyek a különböző konkrét helyzetekben igen változó erősséggel lehetnek jelen, egyenként és egymással kölcsönhatásban is alkalmazni kell.[11]

30. Az a tény viszont, hogy a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma különböző összefüggésekben használatos és eltérő célra irányul aszerint, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében szerepel-e, véleményem szerint nem minősül elegendő indoknak arra, hogy eltérő mérlegelési kritériumokat alkalmazzunk.

31. A 2001/29 irányelv ugyanis – hogyan ezt a Bíróság korábban már hangsúlyozta – a szellemi tulajdon területén elfogadott hatályos irányelvekben – így például a 2006/115 irányelvvel egységes szerkezetbe foglalt 92/100 irányelvben – megfogalmazott alapelveken és szabályokon nyugszik.[12]

7 — SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 74. pont).

8 — SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 75. pont).

9 — SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 76. pont).

10 — SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 77. pont).

11 — SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 79. pont).

12 — Lásd különösen: Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 187. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32. Márpedig az uniós jogrend egységére és koherenciájára irányuló követelmény tiszteletben tartása érdekében a használt fogalmaknak ezen irányelvek mindegyikében azonos jelentéssel kell rendelkeznie, kivéve ha az uniós jogalkotó – pontos jogszabályi összefüggésben – kinyilvánította az ettől eltérő szándékát. [13]

33. A Bíróság a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének értelmezésekor egyébiránt azokat a kritériumokat alkalmazta, amelyeket a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatában kidolgozott. [14]

34. Végül – ahogyan a GEMA helyesen ismertette – a 2001/29 irányelv és a 2006/115 irányelv keretében védelemben részesülő jogok eltérő jellege nem kendőzheti el azt a tényt, hogy ezek a jogok ugyanabból a kiváltó tényezőből, nevezetesen a védelem alatt álló művek nyilvánossághoz közvetítéséből erednek. [15]

35. Véleményem szerint ezért a „nyilvánossághoz közvetítésnek” a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében szereplő fogalmát ugyanazon mérlegelési kritériumokra tekintettel kell értelmezni.

B – *A 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének együttes alkalmazásáról*

36. A kérdést előterjesztő bíróság második kérdésével lényegében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a jelen ügyben a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére vagy pedig a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésére tekintettel kell értékelni.

37. Ahogyan ezt korábban már jeleztem, a 2001/29 irányelvvel, illetve a 2006/115 irányelvvel létrehozott védelmi rendszer céljait és címzettjeit tekintve eltér egymástól.

38. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból a jelen ügyben az tűnik ki, hogy nemcsak a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése által biztosított szerzői jogok, hanem az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése által garantált jogai is kockán forognak.

39. A Bíróság másfelől már kimondta, hogy a 2001/29 irányelv rendelkezései – hacsak a 2001/29 irányelv eltérően nem rendelkezik – nem érintik a (2006/115 irányelvvel egységes szerkezetbe foglalt) 92/100 irányelv rendelkezéseit. [16]

40. A fentiekre tekintettel azon az álláspontón vagyok, hogy olyan tényállás mellett, mint amilyen az alapügyben fennáll, mind a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése, mind a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alkalmazható.

13 — Lásd különösen: Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 188. pont).

14 — Lásd: SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 81–92. pont); Phonographic Performance (Ireland) ítélet (C-162/10, EU:C:2012:141, 31–38. pont).

15 — Lásd a GEMA észrevételeinek 19. pontját.

16 — Lásd különösen: Luksan-ítélet (C-277/10, EU:C:2012:65, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

C – A „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmára vonatkozó mérlegelési kritériumok beazonosításáról és a jelen ügyben történő megvizsgálásáról

41. A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésének második részével, valamint harmadik és negyedik kérdésével, amelyeket véleményem szerint együtt kell kezelni, lényegében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan tényállás, mint amilyen az alapügyben fennáll, amelyben egy rehabilitációs központ üzemeltetője a központ helyiségeiben televíziókészülékeket helyez el, amelyekhez olyan jelet továbbít, amely a páciensei számára lehetővé teszi televíziós műsorok vételét, „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.

42. A „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának értelmezésére irányuló kérdés számos bírósági eljárást eredményezett.

43. Az uniós jog egységes értelmezésére vonatkozó követelmény és az egyenlőség elve tiszteletben tartása érdekében az uniós jogi rendelkezésekben szereplő azon fogalmakat, amelyek a jelentést és a hatályt illetően nem tartalmaznak konkrét utalást a tagállamok jogára, az Európai Unión egészében önállóan és egységesen kell értelmezni. [17]

44. A Bíróság ekképpen gazdag és állandó ítélkezési gyakorlatában a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának tág értelmezése felé hajlott. A nyilvánossághoz közvetítés fennállásának megállapításához négy mérlegelési kritériumot dolgozott ki: a „közvetítési cselekmény” fennállását, amely tekintetében megkerülhetetlen a felhasználó szerepe, a védelem alatt álló mű „nyilvánossághoz” történő közvetítését, e nyilvánosság „új” jellegét és a közvetítés „haszonszerző” jellegét.

45. Először is a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma két együttes elemet ötvöz, azaz a mű „közvetítésének cselekményét” és a mű „nyilvánossághoz” közvetítését. [18] Mivel e két kritérium kumulatív jellegű, a nyilvánossághoz közvetítés nem valósul meg abban az esetben, ha a két kritérium közül az egyik nem áll fenn.

46. A „közvetítési cselekménnyel” kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy megkerülhetetlen a szerepe a felhasználónak, akinél feltétel, hogy szándékosan cselekedjen. Közvetítési cselekmény ugyanis akkor valósul meg, ha a felhasználó magatartása következményeinek teljes tudatában közreműködik abban, hogy ügyfelei a védelem alatt álló művekhez hozzáférjenek. [19] A Bíróság ezzel kapcsolatban tisztázta annak szükségességét, hogy a felhasználó részéről történő beavatkozás ne csupán az eredeti adásnak a lefedettségi területen való vételét biztosító vagy javító műszaki eszköz legyen, hanem olyan cselekmény, amely nélkül az ügyfelek, hiába tartózkodnak a lefedettségi területen belül, nem tudják élvezni a sugárzott műveket. [20]

47. A „közvetítés” fogalmát egyébiránt tágan kell érteni, mint amely az alkalmazott műszaki eszköztől és eljárástól függetlenül a védelem alatt álló művek közvetítésének valamennyi formájára vonatkozik. [21]

17 — Lásd különösen: SGAE-ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

18 — Lásd különösen: SBS Belgium ítélet (C-325/14, EU:C:2015:764, 15. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

19 — Lásd különösen: OSA-ítélet (C-351/12, EU:C:2014:110, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

20 — Lásd különösen: Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 194. és 195. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd továbbá: SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 82. pont); Phonographic Performance (Ireland) ítélet (C-162/10, EU:C:2012:141, 31. pont).

21 — Lásd különösen: OSA-ítélet (C-351/12, EU:C:2014:110, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48. A Bíróság ezenkívül korábban már kimondta, hogy a pub, a szálloda, illetve a gyógyfürdő üzemeltetője közvetítési cselekményt valósít meg, amikor tudatosan védelem alatt álló műveket továbbít a vendégköre számára oly módon, hogy a létesítményében elhelyezett televízió-, illetve rádiókészülékeken keresztül szándékosan jelet sugároz. [22]

49. A Reha Training – ahogyan ezt a Landgericht Köln (kölni területi bíróság) az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában ismertette – az általa működtetett rehabilitációs központ két várótermében és edzőtermében televíziókészülékeket helyezett el, amelyekhez szándékosan olyan jelet továbbított, amely a páciensei számára lehetővé tette televíziós műsorok vételét.

50. Következésképpen a Bíróság fentebb ismertetett állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően véleményem szerint nem fér kétség ahhoz, hogy a Reha Training cselekménye következményeinek teljes tudatában tett a nyilvánosság számára hozzáférhetővé védelem alatt álló műveket, és ezáltal „közvetítési cselekményt” valósított meg.

51. Ami a „nyilvánossághoz” való közvetítésre vonatkozó kritériumot illeti: a „nyilvánosság” fogalma meghatározatlan számú lehetséges címzettet jelent, és viszonylag jelentős számú személyt foglal magában. [23]

52. A Bíróság tisztázta, hogy figyelembe kell venni a halmozódó hatást, amelyet a műveknek a lehetséges címzettek részére történő hozzáférhetővé tétele eredményez. Így nemcsak az számít, hogy hány személy fér hozzá egyidejűleg ugyanazon műhöz, hanem azt is, hogy egymást követően hányan férnek hozzá. [24]

53. A közvetítés során ezenkívül a sugárzott művet úgy kell továbbítani, hogy a nyilvánosság nincs jelen a közvetítés kiindulópontjául szolgáló helyszínen, ez pedig kizárja a védelem alatt álló művek közvetlen bemutatását vagy előadását. [25]

54. A kérdést előterjesztő bíróság kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy egy olyan rehabilitációs központ pácienseit, mint amilyet a Reha Training működtet, „nyilvánosságnak” lehet-e minősíteni. Ezek a kételyek az SCF-ítéletből (C-135/10, EU:C:2012:140) erednek, amelyben a Bíróság kimondta, hogy a fogorvosi páciensek köre, amelynek összetétele nagyjából állandó, a lehetséges címzettek olyan meghatározott csoportját alkotja, amelyből azok létszáma, akik egyidejűleg férnek hozzá ugyanahhoz a műhöz, nem jelentős. [26]

55. Úgy vélem, hogy a Bíróság által ebben az ítéletben képviselt megszorító felfogás eltér az állandó ítélkezési gyakorlattól. Ezért álláspontom szerint az SCF-ítéletben (C-135/10, EU:C:2012:140) foglaltakat nem lehet kiterjeszteni, éppen ellenkezőleg, az adott ítélet alapjául szolgáló sajátos ténybeli háttérre kell korlátozni. Az olyan érvelés alkalmazása ugyanis, amelyet a Bíróság az említett ítéletben az alapeljárásban szereplőhöz hasonló tényállásra tartott fenn, véleményem szerint a szerzői és a szomszédos jogokra nézve túlságosan megszorító, az uniós jogalkotó által elérni kívánt és a Bíróság által ítélkezési gyakorlatában megvalósított fokozott védelemmel pedig ellentétes lenne.

22 — Lásd: Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 196. pont); Phonographic Performance (Ireland) ítélet (C-162/10, EU:C:2012:141, 40. pont); OSA-ítélet (C-351/12, EU:C:2014:110, 26. pont).

23 — Lásd különösen: OSA-ítélet (C-351/12, EU:C:2014:110, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 — Lásd különösen: OSA-ítélet (C-351/12, EU:C:2014:110, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 — Lásd különösen: Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 200. pont); Circul Globus Bucureşti (C-283/10, EU:C:2011:772, 36., 37. és 40. pont).

26 — SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 95. és 96. pont).

56. Ezen ítélkezési gyakorlat szerint a „nyilvánosság” fogalmát a „magáncsoporthoz” tartozó konkrét személyekkel szembeállítva kell értelmezni. Márpedig a Bíróság által az SCF-ítéletben (C-135/10, EU:C:2012:140) megállapítottakkal ellentétben véleményem szerint a Reha Training által működtetett rehabilitációs központ vendégköre, amelynek összetétele a látogatások folyamán szüntelenül változik, meg nem határozott személyek összességét képezi, amely ráadásul nagy létszámú is lehet.

57. E tekintetben – ellentétben azzal, ami ebből az ítéletből következik – a nyilvánosság meglétének értékelése céljából emlékeztetni szeretnék arra, hogy nemcsak azt kell számításba venni, hány személy fér hozzá egyidejűleg ugyanazon műhöz, hanem azt is, hogy egymást követően hányan férnek hozzá. [27]

58. Márpedig a Reha Training által működtetetthez hasonló rehablitációs központokban, ahol az orvosi konzultáció átlagosan 30–60 percig tart, [28] a páciensek még gyorsabban váltják egymást, mint a szállodák, a pubok, illetve a gyógyfürdők vendégei. [29] A Reha Training által működtetett rehabilitációs központ ezért jelentős számú meg nem határozott személy egyidejű és egymást követő befogadására alkalmas, akik a várótermekben és az edzőteremben is védelem alatt álló művekhez férnek hozzá, és így ezt a vendégkört „nyilvánosságnak” kell tekinteni.

59. Ez a két kumulatív jellegű kritérium kiegészül még az „új közönség” kritériumával.

60. Az „új közönség” kritériumát a Bíróság az SGAE-ítéletében (C-306/05, EU:C:2006:764) állította fel, majd a későbbiekben több határozatban, köztük a nagytanácsban hozott Football Association Premier League és társai ítéletben (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631) is megerősítette.

61. Amennyiben az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben meg kell vizsgálni ezt az „új közönségre” vonatkozó követelményt, véleményem szerint nem férhet hozzá kétség, hogy az említett kritérium teljesül.

62. Az „új közönség” kritériuma ugyanis megköveteli a mű eredeti közvetítési cselekményével célba vett közönségtől eltérő közönség fennállását. [30] Művei sugárzásának engedélyezésével a szerző azonban főszabály szerint csak a televíziókészülékek birtokosait veszi figyelembe, vagyis azokat, akik egyénileg vagy magánéleti, családi körben veszik az adásokat és követik a műsorokat. [31]

63. A Bíróság ezzel kapcsolatban kimondta, hogy a sugárzott mű olyan helyen történő szándékos közvetítését, amely a nyilvánosság számára hozzáférhető, és azon további közönség számára is elérhető, amelynek a televíziókészülék tulajdonosa megengedi a mű meghallgatását vagy megtekintését, a védelem alatt álló mű új közönség számára történő közvetítésére irányuló cselekménynek kell tekinteni. [32]

64. Márpedig a Reha Training azáltal, hogy tudatosan jeleket küldött a helyiségeiben elhelyezett televíziókészülékekhez, saját zárt körén kívül védelem alatt álló művek vételét tette lehetővé a páciensei számára, akik olyan további, közvetett közönséget alkotnak, akiket a szerzők a műveik sugárzásának engedélyezésekor nem vettek számításba, és akik a Reha Training közreműködése nélkül nem élvezhették volna az említett műveket.

27 — Lásd a jelen indítvány 52. pontját.

28 — Lásd a Reha Training észrevételeinek 5. pontját.

29 — A Bíróság pedig a SGAE-ítéletben (C-306/05, EU:C:2006:764), a Football Association Premier League és társai ítéletben (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631), valamint az OSA-ítéletben (C-351/12, EU:C:2014:110) megállapította, hogy a szállodák, a pubok és a gyógyfürdők vendégei „nyilvánosságnak” minősülnek (lásd a 42., 199., illetve 32. pontot).

30 — Lásd különösen: SGAE-ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764, 40. pont).

31 — Lásd különösen: Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 198. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 — Lásd különösen: Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 198. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

65. Végül a „nyilvánossághoz közvetítés” fennállásának értékelése szempontjából jelentőséggel bírhat a közvetítés haszonszerző jellege.[33] Nem olyan feltételről van azonban szó, amely a nyilvánossághoz közvetítés fennállásához elengedhetetlen lenne.[34]

66. A Bíróság pontosította, hogy ahhoz, hogy a közvetítés haszonszerzésre irányuljon, az szükséges, hogy a közvetítéssel érintett közönséget a felhasználó egyrészt megcélozza, másrészt hogy a közönség valamilyen módon fogékony legyen a közvetítésre, és az ne csak véletlenül érje el őt[35].

67. A német kormánnyal egyetértve azonban úgy vélem, hogy a közönség fogékonyságát nem szabad döntő tényezőnek tekinteni annak eldöntésénél, hogy egy mű sugárzása haszonszerző jellegű-e. A közönség fogékonyságára vonatkozó kritérium szubjektivitása miatt ugyanis nehezen alkalmazható a gyakorlatban.[36] Másfelől, ahogyan a Bíróság korábban már kimondta, „a nyilvánossághoz közvetítés fennállásához elegendő, ha a művet úgy bocsátják a közönség rendelkezésére, hogy annak tagjai ahhoz hozzá *tudjanak* férni”.[37] A közönség tényleges és szándékos hozzáférése tehát nem szükséges a nyilvánossághoz közvetítés fennállásának megállapításához.

68. Ezért véleményem szerint a jelen ügy tényállására nem kell alkalmazni az SCF-ítéletet (C-135/10, EU:C:2012:140), amelyben a Bíróság azzal az indokolással utasította el hangfelvételek fogorvosi rendelőben történő sugárzásának haszonszerző jellegét, hogy a rendelőben a betegek „véletlenszerűen és akaratuktól függetlenül” kapnak hozzáférést ezekhez a hangfelvételekhez.[38]

69. Annak ellenőrzéséhez azonban, hogy teljesül-e a mű sugárzásának haszonszerző jellegére vonatkozó kritérium, véleményem szerint annak vizsgálata a döntő, hogy a felhasználó hasznot húzhat-e az ilyen sugárzásból.

70. E tekintetben nem fér hozzá kétség, hogy a Reha Training azáltal, hogy televíziókészülékeket helyezett el a várótermekben és az edzőteremben, azaz olyan helyeken, amelyeket többségében a páciensei látogatnak, szándékosan ez utóbbiakat célozta meg, hogy lehetővé tegye számukra, hogy a konzultációra várakozás közben vagy a rehabilitációs kezelés alatt televíziós műsorokat nézhessenek.

71. Azon az álláspontom vagyok, hogy a jelen ügyben teljesül a haszonszerző jellegre vonatkozó kritérium. A televíziós műsoroknak várótermekben vagy edzőteremben elhelyezett televíziókészülékeken keresztül történő sugárzása ugyanis a központ pácienseinek szórakoztatására, és különösen arra irányul, hogy a várakozási, illetve kezelési időt lerövidítse. Olyan kiegészítő szolgáltatás nyújtásáról van szó, amely ugyan nem egészségügyi érdekű, ám hatással van az intézmény rangjára és vonzerejére, és ezáltal versenyelőnyt szerez neki.

72. A fentiekre tekintettel következésképpen úgy ítélem meg, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló tényállás, amelyben egy rehabilitációs központ üzemeltetője a központ helyiségeiben televíziókészülékeket helyez el, amelyekhez olyan jelet továbbít, amely a páciensei számára lehetővé teszi televíziós műsorok vételét, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.

33 — Lásd különösen: Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 204. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 — Lásd különösen: ITV Broadcasting és társai ítélet (C-607/11, EU:C:2013:147, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 — Lásd különösen: SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 91. pont); Phonographic Performance (Ireland) ítélet (C-162/10, EU:C:2012:141, 37. pont).

36 — Lásd különösen a német kormány által tett észrevétel 50–56. pontját.

37 — Lásd: SGAE-ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764, 43. pont). Kiemelés tőlem. Lásd még ebben az értelemben: Padawan-ítélet (C-467/08, EU:C:2010:620, 58. pont).

38 — SCF-ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 98. pont).

IV – **Végkövetkeztetések**

73. A fenti megfontolások alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Landgericht Köln (kölni területi bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket a következőképpen válaszolja meg:

1) A „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát ugyanazon kritériumokra tekintettel kell meghatározni függetlenül attól, hogy az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (2) bekezdése vonatkozik-e rá.

2) Olyan tényállás mellett, mint amilyen az alapügyben fennáll, mind a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése, mind a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alkalmazható.

3) A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan tényállás, mint amilyen az alapügyben fennáll, amelyben egy rehabilitációs központ üzemeltetője a központ helyiségeiben televíziókészülékeket helyez el, amelyekhez olyan jelet továbbít, amely a páciensei számára lehetővé teszi televíziós műsorok vételét, „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.